

Newsletter SYPO

číslo 3 | ročník I. | prosinec 2018

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v pořadí třetí newsletter SYPO vám přináší další novinky spojené s naším projektem. Tentokrát si můžete přečíst zejména o klíčové aktivitě Začínající učitel. Dozvíte se například, co klíčová aktivita Začínající učitel představuje a na koho se zaměřuje. Představíme vám část komplexního výzkumu projektu SYPO, která se týká právě začínajících učitelů. A určitě vás zaujme a možná i pobaví příspěvek vašeho kolegy z praxe, Mgr. Libora Skaly z Masarykovy základní školy. Protože prosincový newsletter je v tomto roce poslední, dovoluji vám popřát příjemné prožití vánočních svátků a klidný a spokojený rok 2019 plný osobních i profesních úspěchů.

Přeji vám krásné dny,

Mgr. et Mgr. Helena Plitzová, ředitelka NIDV

Jak se zapojit

V minulém čísle newsletteru jsme vám stručně představili, jak je možné zapojit se do Stálé konference ředitelů a do metodických kabinetů. Dnes bychom tuto dvojici rádi doplnili o třetí významnou část projektu, která se neobejde bez spolupráce s vámi, učiteli a řediteli, a to je činnost klíčové aktivity Začínající učitel.

Název napovídá, že se aktivita soustředí na učitele bez pedagogické praxe nebo s praxí velmi krátkou. Odborníci z projektového týmu pro ně připravují podporu, která je provede nelehkým adaptačním obdobím, na jehož konci bude místo začínajícího učitele platný člen učitelského sboru. V centru pozornosti stojí také další dvě významné skupiny ovlivňující

začínající učitele, jejich vstup do učitelství, a hlavně setrvání v ní, a to jsou uvádějící učitelé a vedení škol.

Zapojení začínajícího učitele do praxe nebývá snadné ani rychlé a liší se podle druhu a typu školy, její velikosti, složení pedagogického sboru a mnoha dalších faktorů. „V některých školách je nový učitel tak trochu hrozen do vody, v jiných se mu věnuje jeho zkušenější kolega a postupně mu ukazuje, co práce v konkrétní škole obnáší,“ říká Mgr. Monika Brodská, týmová manažerka klíčové aktivity Začínající učitel, a dodává: „Aktivita Začínající učitel proto během první pilotáže, která bude probíhat ve školním roce 2019/2020, vyškolí pro pilotní školy tzv. garanty, kteří pomohou školám s plánováním a hladkým průběhem adaptačního období.“

Kromě garanta, který bude do škol docházet a pomáhat řediteli a uvádějícímu učiteli vytvořit, průběžně vyhodnocovat a upravovat plán adaptace, dostanou školy také dokument nazvaný Model systému podpory začínajících učitelů. V tomto dokumentu najdou řadu doporučení pro efektivní adaptační období a inspirativní příklady z praxe jiných škol.

Jste začínající učitel a uvítal byste rady:

- jak plánovat, realizovat a vyhodnocovat výuku,
- jak využívat hospitace a náslechy ve svůj prospěch,
- jak komunikovat s kolegy, vedením školy, se žáky i s rodiči?

Jste ředitel či zástupce ředitele a chcete vědět:

- jak identifikovat potřeby začínajícího a uvádějícího učitele a jak plánovat jejich rozvoj,
- jak hodnotit práci začínajícího i uvádějícího učitele a jak jim poskytovat zpětnou vazbu,
- jak ve škole vytvořit vhodné podmínky pro uvádění začínajícího kolegy?

„Zapojením do pilotáže dostane škola příležitost vytvořit si či aktualizovat vlastní plán adaptace, který bude plně respektovat specifika dané školy,“ shrnuje Mgr. Monika Brodská a dodává: „Začínající, uvádějící učitelé i vedení školy dále v různých formách vzdělávání získají jasnou představu o tom, jak důležité je právě v adaptačním období plánování, zpětná vazba a vzájemná spolupráce.“

Jste uvádějící učitel a zajímá vás:

- co se od vás očekává,
- jaký je rozdíl mezi hodnocením a reflektováním,
- jak poskytovat začínajícímu učiteli zpětnou vazbu?

Pokud máte ve škole začínajícího učitele nebo jej budete mít ve školním roce 2019/2020 a pokud máte zájem o další informace či spolupráci, pak se prosím obraťte na týmovou manažerku klíčové aktivity Začínající učitel, **Mgr. Moniku Brodskou**, brodska@nidv.cz, tel. +420 778 528 453.

Výsledky šetření SYPO:

Během prvních dvou let praxe přemýšlí o změně školy či odchodu ze školství až 20% začínajících učitelů

Velmi zajímavá jsou zjištění týkající se procesu uvádění do praxe. „Ve školách, které mají vytvořený systém uvádění nového učitele do praxe a kde mají zpracovaný adaptační plán, jehož realizaci pravidelně vyhodnocují, dochází k poměrně výrazným rozdílům v uvažování začínajícího učitele o jeho další profesní kariéře,“ říká Mgr. Kateřina Trnková, Ph.D., týmová manažerka klíčové aktivity Evaluace projektu SYPO.

Při správně nastaveném fungující
systém uvádění, uvažuje
o změně školy či o úplném
odchodu ze školství uvažuje

11,7 %

Při chybějícím procesu
uvádění je to

24,1 %

Informace o šetření projektu

Cílem šetření bylo komplexně zmapovat proces uvádění začínajících učitelů do praxe na českých školách, a to včetně zjištění základních sociodemografických údajů o jednotlivých skupinách aktérů, kteří se do procesu uvádění začínajících učitelů zapojují. Šetření získalo pohled začínajících a uvádějících učitelů a osob odpovědných za proces uvádění začínajících učitelů do praxe. Bylo realizováno v květnu a červnu 2018 a zaměřilo se na mateřské školy (MŠ), základní školy (ZŠ) a střední školy (SŠ) na celém území ČR. V průběhu šetření bylo osloveno celkem 2786 škol.

Působnost začínajícího učitele

Mateřská škola

81,9 %

Pravděpodobně zůstanu na této škole

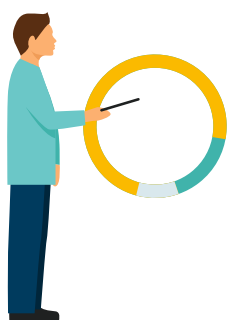
16,9 %

Uvažuji o změně školy

1,2 %

Uvažuji o odchodu ze školství

Základní škola

1. stupeň

79,2 %

Pravděpodobně zůstanu na této škole

13,2 %

Uvažuji o změně školy

7,6 %

Uvažuji o odchodu ze školství

Oba stupně

71,9 %

Pravděpodobně zůstanu na této škole

18,8 %

Uvažuji o změně školy

9,4 %

Uvažuji o odchodu ze školství

2. stupeň

76,6 %

Pravděpodobně zůstanu na této škole

17,2 %

Uvažuji o změně školy

6,2 %

Uvažuji o odchodu ze školství

Střední škola

84,7 %

Pravděpodobně zůstanu na této škole

8,4 %

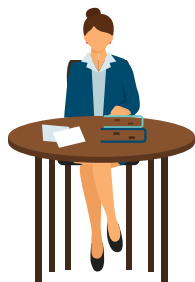
Uvažuji o odchodu ze školství

6,9 %

Uvažuji o změně školy

Úvahy o profesní kariéře

Podle velikosti školy

(celkový počet učitelů na škole)

	do 10	10 až 20	20 až 35	35 až 50	nad 50
Pravděpodobně zůstanu na této škole	85,3 %	74,0 %	81,0 %	80,0 %	87,6 %
Uvažuji o změně školy	12,0 %	16,9 %	16,4 %	12,9 %	4,5 %
Uvažuji o odchodu ze školství	2,0 %	9,1 %	2,6 %	7,0 %	7,8 %

Velikost sídla školy (počet obyvatel)

	do 1000	1000 až 5000	5000 až 25000	25000 až 90000	90000 až 1000000	nad 1000000
Pravděpodobně zůstanu na této škole	86,7 %	82,4 %	81,8 %	74,1 %	79,8 %	89,4 %
Uvažuji o změně školy	13,3 %	13,9 %	14,5 %	10,3 %	13,5 %	6,4 %
Uvažuji o odchodu ze školství	0,0 %	3,8 %	3,6 %	15,5 %	6,7 %	4,2 %

Projekt SYPO se představil účastníkům mezinárodní konference „Digitální technologie ve výuce – praktické využití ve školách“

Sedmý ročník mezinárodní konference se konal 12.–13. listopadu 2018 v Kongresovém centru Jezerka v Seči a pořádal jej Národní institut pro další vzdělávání s finanční spoluúčastí MŠMT ČR. Cílem konference bylo seznámit účastníky s moderními metodami využívajícími digitální technologie ve výuce. Zvláštní důraz byl kladen na praktické využití a me-

todické postupy ověřené ve vyučování, a to napříč jednotlivými vzdělávacími oblastmi a stupni škol. Projekt SYPO na konferenci mimo jiné zastupovali Mgr. Josef Slovák, týmový manažer klíčové aktivity Kabinety, a Mgr. Pavel Pecník, metodik specialista klíčové aktivity Kabinety. Představili hlavní cíle projektu SYPO a zároveň vedli Diskuzní fórum pro ICT metodiky.

Pro účastníky konference byl připraven infostánek, kde bylo možné setkat se s odbornou krajskou metodičkou Mgr. Lenkou Volfovou. „Účastníci konference hodnotili pozitivně budování struktury metodických kabinetů,“ říká Mgr. Lenka Volfová a dodává: „Velký zájem byl také o doplňující informace týkající se Stálé konference ředitelů.“

V diskuzním fóru věnovaném ředitelům škol hovořila s účastníky konference Mgr. Tereza Bořecká, týmová manažerka klíčové aktivity Management. Stručně popsala přínosy projektu SYPO a možnosti zapojení se do projektových aktivit jako je např. Stálá konference ředitelů. Diskutovalo se také o využívání digitálních nástrojů pro profesní rozvoj.

Když dva dělají totéž, není to vždy totéž

Začínající učitel je v českém školství ohrožený druh, minimálně jako rys ostrovid. Ne snad, že by byl ohrožen přímo na životě, i když i to by se mohlo občas zdát, ať již během samotné výuky, případně při vykonávání dozoru na školních chodbách. Ty si totiž mnohdy nezadají s tou největší bitevní vřavou slavné bitvy u Verdunu (pozn. redakce: autor je učitel dějepisu), což se pravidelně stupňuje s blížícím se koncem školního roku.

Ohrožena je především jeho samotná existence, jeho působení ve školství. Plných 20 % začínajících učitelů, tedy učitelů během prvních dvou let své pedagogické praxe, přemýšlí o tom, že opustí v lepším případě školu, v horším případě rovnou celé školství a odejde hledat štěstí, a především výdělek jinde.

Snahou naprosté většiny ředitelů škol by tedy mělo být nejenom mladé učitele získat, ale především si je ve své škole udržet. Přičemž to druhé se možná jeví jako to složitější a je to především z toho důvodu, že celá řada ředitelů stále věnuje pozornost především tomu prvnímu. Vědí, na co mladí učitelé slyší. Je to stálý, a pro mladého člověka, mnohdy zvyklého pouze na brigády a kapesné od rodičů, i celkem zajímavý výdělek. Dále pracovní doba, možnost školního bytu, a především nadšení z práce, kterou chtějí dělat, na kterou se v uplynulých několika letech připravovali. Zdaleka ne všichni ředitelé ale věnují dostatečnou pozornost tomu, aby tyto nadšence ve své škole udrželi.

Mgr. Libor Skala

(1979)

Vystudoval Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. V současné době působí jako zástupce ředitele pro mimoškolní činnost v Masarykově základní škole v Praze 9. Mezi jeho zájmy patří crossminton, posilovna, filmy a hudba. Aktivně se věnuje mentorinku.

Jedním z prostředků, jak toho dosáhnout, je přiřadit k tomuto nováčkovi staršího zkušenějšího kolegu, tedy uvádějícího učitele, který bude mít podporu vedení školy a dobré podmínky pro svou práci. V případě uvádějících učitelů však bezbytku platí, že když dva dělají totéž, není to vždy totéž. Pojdme se podívat na pár zásad, kterých by se měl dobrý, a především efektivní uvádějící učitel držet. Pokud si ředitel po jejich přečtení řekne „Nic nového pod Sluncem, tohle už u nás dávno děláme!“, pak je vše v nejlepším pořádku ☺.

A jak pečovat o začínajícího učitele a jak si ho udržet?

Pět rad pro ředitele

- 1) V rámci možností pečlivě vybírejte uvádějícího učitele s ohledem na osobnost učitele začínajícího.
- 2) Mějte pro začínajícího učitele připravený plán adaptace a průběžně ho aktualizujte.
- 3) Seznamte začínajícího učitele se školou a s kolegy.
- 4) Snažte se nezatěžovat začínajícího učitele přílišnou administrativou.
- 5) Je-li to možné, nedělejte z něj třídního.

Pět rad pro uvádějícího učitele

- 1) Seznamte začínajícího učitele s principy mentorinku, vysvětlete mu rozdíly mezi mentorinkem a hospitací.
- 2) Pozorujte ho při práci, poskytněte mu zpětnou vazbu, nehodnoťte.
- 3) Pozvěte ho na svou hodinu nebo ho pošlete na hodinu někoho z kolegů.
- 4) Průběžně vyhodnocujte vaši spolupráci, ptejte se ho na jeho pocity a potřeby.
- 5) Chvalte, chvalte, chvalte. Vždycky se něco najde ☺!

Tento článek není napsán, aby poučoval, či dával přesný návod, jak pracovat se začínajícími učiteli. Spíš aby inspiroval, nabídl prostor k zamyšlení a třeba i trochu pobavil.